

Inleiding project Verzamelwoede

Doelgroep

Dit project is geschikt voor de groepen 5-6 uit het primair onderwijs. Na hun verkenningen in de onderbouw willen leerlingen van de middenbouw uitzoeken hoe de zaken in elkaar zitten. Het zijn nieuwsgierige onderzoekers! Ze zijn in staat interesse te tonen in de wereld om hen heen. Dat komt goed van pas in dit project, waarin ze zich verdiepen in verzamelaars, musea en hun verzamelingen.

Doel

Doelstelling van dit project is om met de leerlingen te kijken naar het verschijnsel verzamelen. Hierdoor leren ze wat er zoal verzameld kan worden, waarom iemand verzamelt, hoe je een verzameling aanlegt, op amateur- en professioneel niveau. Dit educatieve materiaal is onderdeel van het project *Verzamelwoede*. De lessen in deze handleiding voldoen aan de kerndoelen voor kunstzinnige oriëntatie en de kerndoelen die aansluiten bij 'oriëntatie op de wereld en jezelf'. Bij elke les staan

specifieke lesdoelen beschreven, die hierbij aansluiten. Deze lessen zijn ontwikkeld door Kunst Centraal.

Inhoud

Het project bestaat uit drie actieve lessen op school en een bezoek aan Kunstuitleen Veenendaal. Het is belangrijk dat u de eerste drie lessen heeft uitgevoerd voordat u de verzameling bij Kunstuitleen Veenendaal met de leerlingen gaat bekijken. In het lesboekje vindt u gegevens die u in staat stellen de leerlingen zo goed mogelijk voor te bereiden en te begeleiden.

De eerste les is een introductie over verzamelingen en mensen met verzamelwoede. De tweede les gaat over musea, en de kunstschaten die daar verzameld worden. Daarna nemen de leerlingen hun eigen verzamelingen (gedeeltelijk) mee naar school. Een deel van de groep (die niet verzamelt) kan een verzamelaar (ouder, buurman, kennis) interviewen over zijn of haar verzameling. Een ander deel

zoekt op internet naar opvallende verzamelingen. In de derde les maken de leerlingen een tentoonstelling van alle informatie die ze hebben opgedaan, alle interviews en foto's, en de voorwerpen die ze van de verzamelaars geleend hebben: zo ontstaat de 'verzamelaarsverzameling'. In les vier bezoeken ze Kunstuitleen Veenendaal.

Lessenoverzicht

Les	Korte inhoud van de les	Ter voorbereiding	nodig
Les 1 Verzamelwoede	In deze les wordt het project geïntroduceerd, er wordt over verzamelen gesproken, en de leerlingen krijgen de opdracht om voorwerpen uit hun eigen verzameling mee te nemen.		
Les 2 Verzameling musea	De leerlingen leren over een museum en brengen een digitaal bezoek aan een museum. Ze nemen voorwerpen uit hun eigen verzamelingen mee of gaan op pad om andere verzamelaars te interviewen.	Bekijk de website www.museumserver.nl . Beslis of u al dan niet een selectie maakt uit de musea, waarmee de leerlingen een opdracht gaan uitvoeren.	computers, digibord
Les 3 De verzamelaarsverzameling	De leerlingen richten een verzamelaarsverzameling in, leveren interviews in, zoeken verzamelingen op internet. De les wordt afgesloten met een tentoonstelling.	Kopieer bijlage 1 voor de leerlingen. En bijlage 2 voor het interviewers tweetal. Denk na over hoe u de tentoonstelling gaat inrichten met de leerlingen samen. Welke materialen? Enzovoort.) Print de foto's van de leerlingen en verzamelaars uit of laat deze via internet afdrukken bij een afdrukcentrale.	voorwerpen uit hun eigen verzamelingen, geleende voorwerpen van de geïnterviewde verzamelaars, prints van internetsites, tentoonstellingsmateriaal als grote vellen papier, teken en schrijfmateriaal, etiketjes, enkele plastic tasjes
Les 4 Op pad	Kunstuitleen Veenendaal	Regel indien nodig begeleidende ouders.	Oude tijdschriften voor de creatieve verwerkingsles.

Les 1 Verzamelwoede

Korte lesinhoud

In deze les wordt het project geïntroduceerd, er wordt over verzamelen gesproken, en de leerlingen krijgen de opdracht om voorwerpen uit hun eigen verzameling mee te nemen.

Doel

De leerlingen maken kennis met verschillende verzamelingen in hun klas. *Tijd* 30 minuten

Inleiding

Vertel over Verzamelwoede, het project op school, en het bezoek aan de kunsttuleen. Is het je wel eens opgevallen hoeveel mensen iets verzamelen? Je kunt van alles en nog wat verzamelen: postzegels, lucifersdoosjes, suikerzakjes, mooie woorden: je kunt het zo gek niet bedenken. Er worden soms hele kamers ingericht om alles uit te stallen.

Kern

Opdracht 1 Wat is verzamelen en wie doet het?

Wat is een verzameling eigenlijk precies?

Kenmerken van een verzameling zijn:

- Er worden bepaalde voorwerpen verzameld die iets met elkaar te maken hebben, bijvoorbeeld stenen, Barbies, of allemaal dingen over treinen of de koningin.
- De voorwerpen zijn verschillend, dubbele kun je ruilen met een andere.
- Je bent regelmatig bezig met de verzameling.
- Een verzamelaar probeert steeds nieuwe dingen toe te voegen aan de verzameling

Bespreek met de groep wat er allemaal verzameld kan worden: stenen, plaatjes, machines, wekkers, poppen, servies, antiek, postzegels, enzovoort.

Veel winkels stimuleren kinderen om te gaan verzamelen. Waarom zouden ze dat doen? En kennen jullie voorbeelden? (voetbalplaatjes, flippo's, clubknallers, sprookjesfiguren, enzovoort). Vraag de leerlingen wie het leuk vindt om iets te verzamelen.

Wat moet je er allemaal voor doen? Laat hen kort over hun verzameling vertellen. Wat is het leuke/spannende van deze hobby?

NB: Niet alle leerlingen zullen een verzameling hebben; dat is niet erg. Zij krijgen een eigen taak in les twee.

Opdracht 2 Verzamelingen verzamelen (voorbereiding)

Vertel de leerlingen dat ze samen een 'verzamelaarsverzameling' gaan maken.

Er zijn drie varianten mogelijk:

- 1: leerlingen die zelf verzamelen organiseren op school een kleine presentatie van hun eigen verzameling.
- 2: leerlingen die niets verzamelen gaan een verzamelaar interviewen,
- 3: leerlingen die niets verzamelen gaan op zoek naar een boeiende verzameling op het internet die ze presenteren aan de rest van de klas.

Meer informatie bij de verschillende varianten vindt u in de derde les.

Afsluiting

Aan het begin van de les is gesproken over verzamelen, en over wat de leerlingen zoal verzamelen. In les 3 neemt iedereen (een deel van) zijn eigen verzameling mee. Deze voorwerpen worden in de verzamelhoek of op de verzameltafel gezet.

Inventariseer wie er dingen gaat meebrengen, wie denkt een verzamelaar te kunnen interviewen en wie alleen interessante verzamelingen gaat zoeken op internet.

Les 2 Museum verzamelingen

Korte lesinhoud

De leerlingen leren over een museum en brengen een digitaal bezoek aan een museum.

Doel Aan het einde van de les weten de leerlingen wat een museum is en wat er kan worden verzameld.

Nodig computers, digibord

Tijd

60 minuten

Vorbereiding

Bekijk de website www.museumserver.nl. Beslis of u al dan niet een selectie maakt uit de musea, waarmee de leerlingen vervolgens een opdracht gaan uitvoeren.

Inleiding

Opdracht 1 Musea

Vertel de leerlingen hoe musea vroeger zijn ontstaan.

In de zestiende en zeventiende eeuw hadden koningen, rijke kooplieden en geleerden dikwijls een verzameling zeldzaamheden: rariteiten. 'Rariteit' betekent niet 'raar', maar het komt van het Latijnse rarus: zeldzaam of schaars. Dergelijke bijzondere collecties werden bewaard in kunst- en rariteitenkabinetten. Dit zijn speciaal ingerichte kunstkamers of kunstkasten. Een rariteitenkabinet is dus eigenlijk een klein museum, maar dan in een kamer of een mooie kast. Zo kon een rariteitenkabinet bijvoorbeeld fossielen, oude munten, edelstenen, organismen op sterk water, struisvogeleieren of door de mens gemaakte dingen bevatten. Soms gaf de eigenaar zijn verzameling na zijn dood aan de stad of gemeente. Die maakte er dan een museum van. Zo ontstonden er veel musea in Europa.

Waarom mag je in een museum nooit iets aanraken?

Als het kunstwerk of voorwerp kapotgaat, moet het worden gemaakt. Als het wordt gemaakt, wordt het echter nooit meer zoals ervoor. Vaak is de kunstenaar of de maker niet meer in leven. Een nieuwe kopen gaat dan niet en bovendien is er vaak maar één exemplaar van op de wereld.

Kern

Opdracht 2 Digitaal museumbezoek

De leerlingen gaan in tweetallen een museum 'bezoeken' op internet via www.museumserver.nl. Ze beantwoorden hierbij de volgende vragen:

- Waar is het museum?
- Wat kun je er allemaal bekijken?
- Welke verzameling van dit museum is het meest belangrijk?
- Is het een oude verzameling, of een verzameling waaraan nog steeds voorwerpen worden toegevoegd?
- Wil je dit museum bezoeken? Waarom wel, waarom niet?

Maak een lijstje van de antwoorden. Alle leerlingen vertellen welk museum op internet ze hebben bezocht, en wat de belangrijkste verzameling is van

www.vandemendepanorama.com

Nederlandse musea op internet

Home | Musea in Nederland | Agenda | Musea in het buitenland | Virtuele musea en exposities | Forum | Links

Kijk hieronder op een provincie of gelijk op een plaats om de musea aldaar te tonen. U kunt ook de musea op soort collectie of een alfabetisch overzicht opvragen.

Drenthe (14)

Aezen	Hoogeveen	Schaarsveld
Barger	Hooghalen	Veenhuizen
Coosdon	Almelo	Vriesdonk / Nieuw
Enschede	Roden	Amsterdam
Erica		Wiedder (2)

Friesland (7)

Almere
Leystad (3)
Nagel
Schelland
Urk

Groningen (11)

Bavasterweg	Winkelopen	Sitjes
Burdard	Hollus (Ameland) (3)	Streek (2)
Buren (Ameland)	Joure	Staren
Donswilde	Lieswâlden (6)	Terschelling-West (2)
Eernwoude (2)	Molkwerum	Wierhead
Eernwoude	Nes (Ameland) (2)	Wollega
Gornijb	Nij Beate (2)	Wommels
Heerenveen (3)	Oudendijkun	Warkun (1)
Hindeloopen		

Gelderland (56)

dat museum. Wellicht kunnen ze het digibord gebruiken om een pagina van de website van het museum te laten zien?

Slot

Opdracht 3

Welk museum was favoriet? Waarom?

Les 3 Verzamelaars verzameling in de klas

Korte lesinhoud

De leerlingen richten een verzamelaarsverzameling in, maken foto's van de verzamelaars bij hun verzameling en zoeken interessante verzamelingen op het internet.

Doel

Aan het einde van de les zijn de leerlingen in staat om met de groep een tentoonstelling in te richten.

Ze zijn in staat duidelijke foto's te maken van de leerlingen die bij hun eigen verzameling poseren.

Nodig

- Een deel van de eigen verzameling, (variant 1)
- Schrijfmateriaal, tekenmateriaal, etiketjes, drie plastic tasjes, groot gekleurd papier, prints van websites, digitale camera.
- Interview met een verzamelende kennis of familielid (variant 2)
- Beeldmateriaal van een op internet ontdekte verzameling (variant 3)
- Bijlage 1 uitgeprint

Tijd

70 minuten

Vorbereiding

Kopieer bijlage 1 en 2 voor elk tweetal dat iemand gaat interviewen. Denk na over hoe u de tentoonstelling gaat inrichten. (Op welke plek? Met de leerlingen samen? Welke materialen zijn nodig ter ondersteuning? Enzovoort.) Hoe maakt u (de leerling) foto's van een verzamelaar met zijn verzameling. Print u de foto's van de leerlingen zelf uit of laat deze via internet afdrukken bij een afdrukcentrale?

U kunt er voor kiezen om alle verzamelaars met een stuk van hun verzameling op de foto te zetten en als digitale slideshow te presenteren of ze uit te printen en in de ingevulde Bijlage 1 te plakken en in de verzamelhoek te hangen.

Inleiding

Variante 1

Een leerling die verzamelt neemt een deel van zijn verzameling mee. Maar hoe stel je zo iets ten toon? En hoe wil je dat je verzameling samen met jou te zien is op de foto?

Variante 2

Twee leerlingen bereiden een klein interview voor met een oom, tante, buurmeisje et. Ze bestuderen de interviewvragen, maken een taakverdeling en spreken af hoe en wanneer ze op pad gaan.

Variante 3

Over verzamelen is veel materiaal te vinden op internet. Hier zal het vooral gaan over het kiezen en beperken.

Kern

Reserveer een flinke ruimte voor het maken van de verzamelaarsverzameling. Schuif tafels tegen een muur aan, met ruimte erboven om dingen op te hangen. Doosjes om dingen in te leggen, of juist bovenop te zetten. Gekleurde vellen papier als achtergrond of juist ondergrond om de verzamelingen tot hun recht te laten komen. Naambordjes, ruimte voor de teksten met uitleg over de verzamelaars/verzamelingen.

Variante 1 Eigen verzameling in beeld

1 Afhankelijk van het verzamelde kan de hele verzameling mee naar school komen of een representatief deel. (De collectie strandveren is makkelijker mee te brengen dan de verzameling zwerfkeien.) Sommige voorwerpen die de leerlingen niet durven / kunnen vervoeren kunnen eventueel als foto nog een rol spelen.

De leerling gaat op zoek naar een plek bij het raam om zichzelf met de verzameling te (laten) fotograferen door een medeleerling. (In de buurt van het raam is bijna altijd voldoende licht om zonder flits te fotograferen!) Suggesties:

- verzamelaar staat naast de tafel vol met plastic gieters, alleen bovenlijf komt op de foto met de gieters,
- verzamelaar zit met zijn hoofd vlak achter de tafel, alle smurfen vlak voor zijn gezicht, vlakbij gefotografeerd, zodat de kleine objecten goed herkenbaar worden.
- verzamelaar zittend voor de rest van de beestenbende met één grote knuffel op schoot.
- verzamelaar liggend op de grond met de objecten om het hoofd, van bovenaf gefotografeerd.

(Zie ook de fotosuggesties bij het interview, Variante 2)

2 Gebruik bijlage 1, het werkblad bij de Verzamelaar. Vul de informatie in die er bij hoort.

Variant 2 Interview

Elke leerling krijgt een kopie van het werkblad Verzameling (bijlage 1). Het tweetal dat gaat interviewen zorgt zelf voor een digitale camera. Waar let je op als je een foto maakt van de verzamelaar met zijn verzameling?

Tips:

- Oefen vooraf samen het fotograferen en zorg ervoor dat de accu vol is.
- Let erop dat de verzamelaar niet voor het raam staat, want dan kun je hem niet goed zien (dat heet tegenlicht). Als het licht van de zijkant komt, dan wordt de foto mooier en zie je alles beter. - De verzamelaar kan één voorwerp in zijn hand houden.
- Als je fotografeert: sta goed stil bij het maken van de foto, druk langzaam en rustig op de knop. - Probeer niet te flitsen! Flitsen is niet nodig en je krijgt er vaak een lelijk, licht beeld door, dat anders is dan de werkelijkheid. (Een flitser kun je altijd uitzetten; zoek dat samen vooraf uit!)
- Misschien wil de verzamelaar niet in zijn eentje op de foto, maar vraagt hij of jullie erbij komen staan. Vertel dan dat jullie voor de tentoonstelling een fotoserie aan het maken zijn van alleen de verzamelaars, en daarin horen natuurlijk geen leerlingen thuis!
- Neem de camera na het interview mee naar school en zet met de leerkracht samen de foto's op de computer in de juiste map. Geef de gekozen foto's direct een naam, bijvoorbeeld: brievenbussenverzamelaar01.

Interview met de verzamelaar

1. De leerlingen gaan als volgt te werk:

- Kies per tweetal iemand met een bijzondere verzameling; bijvoorbeeld een van de ouders, opa of oma, zus of broer, buurman, buurvrouw, buurkind.
- Een van de twee leerlingen maakt een afspraak met die persoon voor een interview en eventueel een foto.
- Spreek af wie de vragen stelt en wie de antwoorden opschrijft, zie bijlage 2.
- Vertel de verzamelaar over het project Verzamelwoede, en de verzamelaarsverzameling die jullie met de klas aan het maken zijn.
- Vraag tijdens het interview of je een foto mag maken van de verzamelaar bij zijn verzameling (of een deel ervan).
- Vraag ook of je een van de onderdelen van de verzameling mag lenen om op school tentoon te stellen.
- Bedank de verzamelaar en vertel dat hij/zij wanneer hij/zij op school kan komen kijken naar de verzamelaarsverzameling.

2. Bespreek het bezoek aan de verzamelaar met de leerlingen:

De leerlingen vullen het werkblad in en plakken de gemaakte en uitgeprinte foto erop.

Variant 3

Leerlingen die NIET gaan interviewen of GEEN eigen verzameling hebben gaan op zoek naar interessante verzamelingen op internet. Zoek sites die u geschikt acht: controleer dit persoonlijk.

<http://verzamelaars.startpagina.nl/> <http://www.moetjekijken.nl/index.html>

Ook deze leerlingen printen foto's uit en vullen het formulier van bijlage 1 in.

Deze formulieren en foto's hangen ze ook op bij de presentatie van de andere verzamelingen.

Afsluiting

Nabespreking

Samen met de klas wordt de verzamelaarsverzameling bekeken. Ga in op wat de leerlingen hebben gedaan.

- Zijn ze tevreden over de presentatie van hun eigen verzameling?
- Zijn ze tevreden over het bezoek aan de verzamelaar en de presentatie ervan?
- Zijn ze tevreden over de verzamelingen die ze op internet hebben ontdekt?
- Is duidelijk te zien op de foto wat er verzameld wordt?
- Is in de tekst nog iets meer te lezen dan we al zien? (Dus niet dat er bij twintig beren staat dat het leuk is om beren te verzamelen.)

Laat de leerlingen vertellen hoe ze tot bepaalde keuzes zijn gekomen en wat ze van het resultaat vinden.

Les 4 Op pad

Korte lesinhoud

In deze les brengen de leerlingen een bezoek aan Kunstuitleen Veenendaal in De Cultuurfabriek aan het Kees Stipplein. Ze bereiden dit bezoek voor.

Doel

De leerlingen maken kennis met een verzameling hedendaagse beeldende kunst.

Tijd

Ca. 60 minuten: bezoek aan de kunstuitleen (exclusief vervoer)

Vorbereiding

- Regel vervoer, hulpouders en bekijk het rooster goed.
- Vraag leerlingen oude tijdschriften mee te nemen voor de creatieve verwerkingsles in de Kunstuitleen

Opdracht 1 Waar gaan we heen?

Vertel de leerlingen over het bezoek aan Kunstuitleen Veenendaal, welke verzameling daar te zien is en wat de leerlingen gaan doen.

Kunstuitleen Veenendaal gevestigd in De Cultuurfabriek

Kunstuitleen Veenendaal bestaat uit een verzameling van hedendaagse beeldende kunst. De kunstwerken uit deze verzameling zijn te leen voor publiek, net zoals boeken te leen zijn in de bibliotheek.

De kunstwerken zijn gemaakt door – vaak nog in leven zijnde kunstenaars - en verschillen in stijl en techniek. Zo zijn er schilderijen op doek, aquarellen, fotografie, tekeningen en ruimtelijke objecten te huur. Er zijn landschappen te zien, portretten, stillevens en abstracte kunstwerken in 2D en 3D. Ook scholen kunnen een kunstwerk lenen voor in de klas.

Opdracht 2 Het bezoek

-Introductie

- De leerlingen krijgen kort uitleg over de Kunsttuin en de aanwezige kunstverzameling.
- Vervolgens voeren de leerlingen in groepjes diverse kijkopdrachten uit.

-Verwerkingsopdracht. De leerlingen maken ieder een collagekunstwerkje van afbeeldingen uit oude tijdschriften. Een collage bestaat uit uitgeknipte of uitgescheurde afbeeldingen uit tijdschriften met eventueel teksten erbij die op een vel papier geplakt worden. Het woord collage komt uit het Frans, van het werkwoord *coller*, dat plakken betekent. Een collage is een verzameling van plaatjes die samen een verhaal vertellen.

Afsluiting

Opdracht 3

Bespreek achteraf met de leerlingen wat hun het meest is opgevallen tijdens het bezoek.

Bijlage 1 Werkblad verzameling (bij les 3)

School.....

Groep.....

Dit komt uit de verzameling van

Hij / zij verzamelt.....

Bijzonder is dat.....

Plak hier de foto van de verzamelaar

Bijlage 2 Interviewvragen aan een verzamelaar

- Wat verzamelt u?
- Waarom heeft u juist dat gekozen?
- Hoe lang verzamelt u deze voorwerpen al?
- Uit hoeveel voorwerpen bestaat uw verzameling?
- Wat was uw eerste voorwerp?
- Wat is uw laatste voorwerp?
- Wat is uw topstuk? Uw mooiste exemplaar?
- Waarom?
- Ruilt u wel eens?
- Waar bewaart u uw verzameling? En hoe?
- Heeft u genoeg plaats voor het bewaren van uw verzameling?
- Krijgt u voorwerpen voor uw verzameling of koopt u ze? - Waar? Van wie?
- Heeft u nog meer verzamelingen?
- Hoe lang denkt u nog door te gaan met deze verzameling?
- Wat gebeurt er later met uw verzameling?
- Hoe houdt u bij wat u al heeft of wat u zoekt?
- Kent u mensen met dezelfde verzameling?
- Mag ik een foto van uw verzameling maken?

